

Demokratia- ja julkisoikeusyksikkö
 EU-oikeus- ja tietosuojayksikkö

3.10.2025

Erityisasiantuntija Miikka Hiltunen

Lakivaliokunta 7.10.2025; HE 124/2025 vp

Lakivaliokunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys eduskunnalle sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi. Esityksessä hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annettuun lakiin (571/2016, tukipalvelulaki) lisättäisiin säännökset viranomaisaloitteisesta viestinvälityspalvelutilin avaamisesta Suomi.fi-tunnistusta käyttäville luonnollisille henkilöille. Lisäksi lakiin lisättäisiin tarkentavat säännökset viestinvälityspalvelun hyödyntämiseen liittyen. Sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003, asiointilaki) sähköistä tiedoksiantoa koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että sähköinen tiedoksianto Suomi.fi-viesteihin olisi mahdollinen ilman tiedoksiannon vastaanottajan erillistä suostumusta. Digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain (306/2019) ja asiointilain soveltamisala laajennettaisiin koskemaan myös poliisitutkintaa ja esitutkintaa.

Lisäksi esityksessä muutettaisiin oikeushallinnon viranomaisia ja tuomioistuimia koskevaa sääntelyä. Muutoksia ehdotetaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin (808/2019), oikeudenkäymiskaareen, oikeudenkäymiskaaren muutoslakiin 96/2022, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettuun lakiin (689/1997), ulosottokaareen (705/2007), kiinteistönmuodostamislakiin (554/1995), lakiin eräitä kieltotoimenpiteitä koskevista edustajakanteista (1101/2022), lakiin sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimissa (255/2014), lakiin sakon ja rikesakon määräämisestä (754/2010), esitutkintalakiin (805/2011), oikeusapulakiin (257/2002), oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettuun lakiin (100/2013), oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annettuun lakiin (646/1974), eräiden asiakirjain lähettämisestä tuomioistuimille annettuun lakiin (248/1965) ja vaalilakiin (714/1998).

Lakivaliokunta on pyytänyt esityksestä lausunnon valiokunnan toimialan osalta liittyen erityisesti oikeushallinnon viranomaisiin ja tuomioistuihin. Oikeusministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

Ehdotukset asiointilakiin ja tuomioistuihin ja oikeushallinnon viranomaisia koskevaan sääntelyyn

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi asiointilain todisteellista ja tavallista sähköistä tiedoksiantoa koskevia 18 ja 19 §:ää sekä lisättäväksi lakiin uudet sähköisestä tiedoksiannosta lähetettävää heräteviestiä koskevat 19 a ja 19 b §:t. Ehdotetut säännökset selkeyttäisivät sähköistä tiedoksiantoa koskevaa sääntelyä ja mahdollistaisivat viranomaiselle sähköisen tiedoksiannon toimittamisen Suomi.fi-viestinvälityspalveluun tai viranomaisen omaan asiointipalveluun ilman vastaanottajan erillistä suostumusta, jos vastaanottajalla on viestinvälityspalvelu käytössään. Lisäksi tulee huomioida, että asiointilain muutosten lisäksi esityksen tukipalvelulain muutosehdotusten mukaan luonnolliselle henkilölle luotaisiin Suomi.fi-viestitili viranomaisaloitteisesti, mikäli hän asioi viranomaisten sähköisissä palveluissa Suomi.fi-tunnistusta käyttäen. Asiointilain säännökset edellyttäisivät myös, että silloin, kun vastaanottaja on antanut viestinvälityspalveluun sähköisen yhteystiedon, vastaanottajalle lähetettäisiin uudesta viestinvälityspalveluun tai viranomaisen omaan asiointipalveluun toimitetusta tiedoksiannosta ilmoitus kyseiseen sähköiseen osoitteeseen. Jos viestinvälityspalvelu ei ole vastaanottajalla tai viranomaisella käytössä, ilmoitus lähetetään muuhun sähköiseen osoitteeseen, jonka vastaanottaja on ilmoittanut viranomaiselle ilmoituksen lähettämistä

Postiosoite
 Postadress
 Postal Address
 Oikeusministeriö

Käyntiosoite
 Besöksadress
 Office

Puhelin
 Telefon
 Telephone

Faksi
 Fax
 Fax

s-posti, internet
 e-post, internet
 e-mail, internet

varten. Uusi 19 a ja 19 b §:ien heräteviestisääntely edistäisi oikeusturvaa silloin, kun sähköinen tiedoksianto lähetetään Suomi.fi-viesteihin tai viranomaisen omaan asiointipalveluun. Myös muuhun sähköiseen osoitteeseen kuten sähköpostitse tehtävä tiedoksianto säilyisi mahdollisena, jos henkilö on antanut kyseisen osoitteen yhteystiedokseen. Tämä edellytys yhteystiedon ilmoittamisesta vastaisi nykyisen asiointilain suostumusedellytyksen tulkintakäytäntöä.

Asiointilain soveltamisalaa laajennettaisiin käsittämään esitutkinta ja poliisitutkinta. Lisäksi muutettaisiin sähköisesti toimitettavan asiakirjan saapumisen määräaika koskevaa sääntelyä. Määräaikasäännöstä, jonka mukaan asiakirja olisi saapunut määräajassa, jos se toimitetaan sähköisesti määräajan viimeisen päivän aikana viranomaisen aukioloajan jälkeenkin, laajennettaisiin kattamaan viranomaisen pyytämien asiakirjojen lisäksi myös viranomaiselle omasta aloitteesta toimitetut asiakirjat, kuten vireillepanoasiakirjat. Jatkossa säännös koskisi siten kaikkia viranomaiselle toimitettuja sähköisiä asiakirjoja.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös oikeushallinnon viranomaisia ja tuomioistuimia koskevaan sääntelyyn sisältyviä, asiakirjojen tiedoksiantoa koskevia säännöksiä. Näiden muutoksien valmistelusta on vastannut itsenäinen alatyöryhmä. Säännöksiä muutettaisiin siten, että sähköisen tiedoksiannon käytön mahdollisuuksia laajennettaisiin ja sen ensisijaisuutta korostettaisiin kirjetiedoksiannon sekä muiden tiedoksiantotapojen rinnalla. Tältä osin ehdotetaan myös prosessiosoitesääntelyn muuttamista sekä asianosaisen velvoittamista ilmoittamaan tuomioistuimelle henkilötunnuksensa tai yritys- ja yhteisötunnuksensa sekä asianosaisen sekä tiedossaan olevat todistajan tai muun kuultavan sekä eräissä tilanteissa myös vastapuolen henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus. Näitä keskeisimpiä muutoksia on kuvattu tarkemmin alla.

Prosessiosoitesääntelyä ja asiakirjan tiedoksiantoa tuomioistuinasiassa koskevat ehdotukset

Sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuustavoitetta edistävät oikeudenkäymiskaaren ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (hallintoprosessilaki) prosessiosoitesääntelyyn sekä eräiden muiden lakien vastaaviin säännöksiin tehtävät muutosehdotukset. Vaikka sähköisen prosessiosoitteen ilmoittaminen on ollut mahdollista ja käytännössä tavallista jo nykyäänkin, sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta ilmentäisivät sähköisen osoitteen mainitseminen ensin ilmoitettavana osoitevaihtoehtona. Käytännössä sähköinen osoite voisi olla tuomioistuimissa tällä hetkellä tili Suomi.fi-viestinvälityspalvelussa, sähköpostiosoite tai hallinto- ja erityistuomioistuinasioiden osalta erillinen sähköinen asiointipalvelu.

On kuitenkin huomattava, että koska henkilön tulisi ilmoittaa sähköinen tai muu osoite, jonne tuomioistuinmenettelyn asiakirjat voidaan lähettää, muutosehdotukset mahdollistavat jatkossakin postiosoitteen ilmoittamisen prosessiosoitteeksi. Sähköinen osoite ja postiosoite olisivat siten vaihtoehtoisia prosessiosoitteita kuten nykyisinkin. Siten muutokset ovat linjassa sen hankkeen lähtökohdan kanssa, että vaikka sähköinen tiedoksianto olisi ensisijainen toimitustapa, myös muut tiedoksiannon toimitustavat säilyisivät sähköisen tiedoksiannon rinnalla. Tämä vaihtoehtoisuus turvaa myös henkilön oikeusturvaa ja yhdenvertaisuutta.

Vaikka asiakirjan sähköistä tiedoksiantoa koskevat säännökset korostavatkin sähköistä tiedoksiantoa, ratkaisun yksittäisessä tapauksessa käytettävästä tiedoksiantotavasta tekisi jatkossakin tuomioistuin tai syyttäjä, joka voisi valita myös muun tiedoksiantotavan. Saantitodistuksella tai vastaanottotodistuksella tapahtuva tiedoksianto säilyisivät oikeudenkäymiskaareissa mahdollisina vaihtoehtoina sähköiselle tiedoksiantolle oikeudenkäynnissä. Myös haastemiestiedoksianto ja puhelintiedoksianto säilyvät mahdollisina kuten nykyäänkin. Silloin, kun esitutkintaviranomainen, syyttäjä tai tuomioistuin päättää hyödyntää sähköistä tiedoksiantoa, voi se nojautua asiointilain sähköistä tiedoksiantoa koskeviin yleissäännöksiin. On myös huomattava, että ehdotuksilla ei muutettaisi myöskään sitä, mitkä asiakirjat toimitettaisiin lain mukaan todisteellisella taikka tavallisella tiedoksiannolla. Lisäksi sähköistä asiointia edistäisi oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 5 §:ään tehtävä muutos koskien tiettyjen laajojen asiakirjojen nähtävillä pitoa tuomioistuimissa. Jatkossa säännös koskisi myös sellaisia asiakirjoja, joiden luovuttaminen vastaanottajalle olisi vaikeaa tai asiakirjan laajuuden vuoksi epätarkoituksenmukaista. Lisäksi tuomioistuin voisi fyysisesti nähtävillä pitämisen lisäksi asettaa tällaisen asiakirjan soveliaalla tavalla myös sähköisesti saataville. Säännös mahdollistaisi harkintaa sähköisen tavan valinnassa ja tuomioistuimen tulisi arvioida esimerkiksi tavan tietoturvalisuutta ja sitä, onko asiakirja tällöin tosiasiallisesti vastaanottajan käytettävissä.

Oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 7 §:ssä säädetty sijaistiedoksianto säilyisi myös mahdollisena vaihtoehtona silloin, kun tiedoksiannon vastaanottajan voidaan olettaa välttelevän tiedoksiantoa. Lausuntokierroksella nousi kuitenkin esiin, että säännöksen tehokkuutta heikentää se, että poliisiasemia on nykyään vähemmän kuin säännöksen säätämisen aikaan. Siksi pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että asiakirjat voisi luovuttaa myös tuomioistuimen kansliaan. Lisäksi pykälää muutettaisiin siten, että haastemiehen tulisi lähettää ilmoitus sijaistiedoksiannon käyttämisestä tiedoksiannon vastaanottajalle postitse kuten nykyäänkin, mutta lisäksi myös sähköisesti tämän tiedossa oleviin sähköisiin osoitteisiin. Näitä osoitteita voisivat olla Suomi.fi-viestit, mikäli se on vastaanottajalla käytössä, mutta mahdollisesti myös sähköpostiosoite. Muutos edistäisi sitä, että ilmoitus sijaistiedoksiannosta tulisi mahdollisimman tehokkaasti vastaanottajan tietoon.

Lausuntokierroksella osa tuomioistuimista katsoi, että henkilölle, joka on ilmoittanut prosessiosoitteeseen vain postiosoitteen, mutta joka tosiasiallisesti jatkuvasti asioi tuomioistuinasianssaan sähköpostitse, tulisi voida katsoa tämä sähköpostiosoite hänen prosessiosoitteeseen. Prosessiosoitteensäätelyn lähtökohta kuitenkin on, että kun henkilö on ilmoittanut tuomioistuimelle prosessiosoitteen, oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat toimitetaan lähtökohtaisesti tähän prosessiosoitteeseen riippumatta siitä, käyttääkö henkilö tosiasiallisesti myös muuta osoitetta kuin ilmoittamaansa prosessiosoitetta. Esityksen valmistelussa on katsottu, että tämän lähtökohdan muuttaminen olisi varsin laaja-alainen muutos prosessiosoitteensäätelyn perusteisiin ja sen oikeusturvavaikutukset voisivat olla merkittävät. Muutos edellyttäisi siksi asian laajempaa ja perusteellisempaa arviointia, johon tämän hankkeen yhteydessä ei ole ollut mahdollisuutta.

Hallintotuomioistuinten puolella tähän prosessiosoitelähtökohtaan ehdotetaan kuitenkin rajattua poikkeusta hallintoprosessilain 15 §:n 3 momentissa ja uudessa 90 §:n 5 momentissa silloin, kun henkilö on käyttänyt hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelua asiakirjan toimittamiseen asiassaan taikka ilmoittanut prosessiosoitteeseen muun sähköisen osoitteen kuten sähköpostiosoitteen ja hänellä on myös Suomi.fi-viestit käytössään. Hallinto- ja erityistuomioistuimissa on käytössä sähköinen asiointipalvelu. Yleisten tuomioistuinten puolella sähköinen asiointipalvelu on puolestaan vielä kehitteillä. Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalveluun tunnistaudutaan vahvaa sähköistä tunnistusta käyttäen ja se mahdollistaa sähköisen tiedoksiannon toimituksen tietoturvallisesti oikealle henkilölle. Asiointipalvelussa Suomi.fi-viestejä voidaan hyödyntää sähköisen tiedoksiannon herätekanavana. Asiakirjojen tiedoksiantaminen asiointipalvelussa silloin, kun henkilöllä on asiointipalvelun käyttöön valmiudet, edistäisi siten tietoturvallista ja tehokasta sähköistä tiedoksiantoa. Siksi ehdotetaan, että prosessiosoitteeksi katsottaisiin ilmoitetun hallintotuomioistuimen sähköinen asiointipalvelu, jos valittaja on toimittanut valituksen tai myöhemmin asian vireillä ollessa muun asiakirjan asiointipalveluun. Esityksessä ehdotetaan myös, että tuomioistuin voisi antaa asiakirjan tiedoksi asiointipalvelussa, jos tiedoksiannon vastaanottaja on Suomi.fi-viestien käyttäjä ja hän on ilmoittanut prosessiosoitteeseen muun sähköisen osoitteen kuin asiointipalvelun. Tiedoksiannosta ilmoitettaisiin tällöin prosessiosoitteeksi ilmoitettuun sähköiseen osoitteeseen. Säännökset varmistaisivat, että henkilö tosiasiallisesti pystyy käyttämään asiointipalvelua ja että hänellä on vahvan sähköisen tunnistamisen väline tätä varten.

Henkilö- tai yritys- ja yhteisötunnuksen ilmoittamista koskevat ehdotukset

Tuomioistuinmenettelyssä sähköisen tiedoksiannon käyttöä esityksen tavoitteiden mukaisesti edistäisivät myös oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin, oikeudenkäymiskaaren, oikeudenkäymiskaaren muutoslakiin, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettuun lakiin, sakon ja rikesakon määräämisestä annettuun lakiin, sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimissa annettuun lakiin sekä ulosotto-kaareen lisätyt säännökset asianosaisen sekä todistajan tai muun kuultavan henkilötunnuksen tai yritys- ja yhteisötunnuksen ilmoittamisesta.

Tiedoksiannossa ja erityisesti silloin, kun se toimitetaan sähköisesti, on tärkeää, että asianosainen, todistaja tai muu kuultava henkilö pystytään yksilöimään ja siten tiedoksianto toimittamaan esimerkiksi Suomi.fi-viestien välityksellä oikealle taholle. Henkilö- tai yritys- ja yhteisötunnuksen ilmoittaminen tuomioistuimelle edistäisi näitä tavoitteita ja siten vähentäisi väärälle henkilölle toimitetun tiedoksiannon todennäköisyyttä. On huomattava, että uudet säännökset eivät velvoittaisi selvittämään oikeudenkäynnin muun asianosaisen, todistajien, taikka kuultavien henkilö- tai yritys- ja yhteisötunnuksia, vaan ilmoitusvelvollisuus koskisi ainoastaan tiedossa olevia tunnuksia. Lisäksi säännökset mahdollistavat vaihtoehdot henkilö- tai yritys-

ja yhteisötunnuksen ilmoittamisen tapaan, koska ne tulisi ilmoittaa soveltuvalla tavalla. Ilmoittaminen muulla tavalla kuin haastehakemuksessa tai valituskirjelmässä edesauttaisi sitä, että tunnukset eivät tulisi tarpeettomasti esimerkiksi oikeudenkäynnin toisen osapuolen tietoon. Esimerkiksi jos valitus tehdään hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, henkilötunnus välittyy tuomioistuimelle suoraan tätä kautta ja yksilöi samalla valituksen tehneen henkilön. Velvollisuus henkilötunnuksen ilmoittamiseen perustuisi lakiin, jolla olisi hyväksyttävä tarkoitus henkilön yksilöimiseksi ja tiedoksiannon toteuttamiseksi.

Ulosottoa, oikeusapua ja vaalilakia koskevat ehdotukset

Esitys sisältää myös muutosehdotuksia ulosottokaareen. Ulosottokaaren tiedoksiantoa koskevia säännöksiä yhdenmukaistettaisiin yleissääntelyn kanssa niin, että jatkossa Suomi.fi-viestien käytöstä kieltäytyminen, tiedoksianto-olettama tavallisessa tiedoksiannossa sekä sähköisen tiedoksiannon edellytykset määräytyisivät tukipalvelulain ja asiointilain yleissääntelyn perusteella. Jatkossa siis Suomi.fi-viestien käytön lopettaminen ja sinne lähetettävien viestien estäminen tapahtuisi tukipalvelulain yleissääntelyn nojalla. Henkilö ei voisi enää kieltää erikseen vain ulosottoa koskevien tiedoksiantojen lähettämistä Suomi.fi-viesteihin.

Ulosottokaaren ilmoitusta vastaavan ulosottomiehen vaihtumisesta koskeva 3 luvun 15 §:n 2 momentti kumottaisiin. Ulosottolaitos on nykyisin yksi virasto, joten asioiden siirrot tapahtuvat ja vastuu asiasta säilyy viraston sisällä. Vastaavan ulosottomiehen vaihdoksia tapahtuu etenkin perustäytäntöönpanon ja laajan täytäntöönpanon välillä ulosottokaaren 1 luvun 2 b §:n edellyttämällä tavalla. Kyseiset siirrot ovat käsitteilyteknisiä siirtoja, joilla perintäasia ohjataan oikeaan toimintoon käsiteltäväksi. Muutostilanteissakin asian käsittely jatkuu Ulosottolaitoksen sisällä velallisen oikeuksia heikentämättä. Ulosottolaitokselta saadun tiedon mukaan monet velalliset kokevat turhiksi tai hämmentäviksi erityisesti näihin muutoksiin liittyvät ilmoitukset vastuunvaihdosta. Kyse ei kuitenkaan ole heidän velka-asiansa perintään konkreettisesti liittyvästä tiedosta tai toimenpiteestä. Siksi erillisestä vastaavan ulosottomiehen vaihtumisesta ilmoittamisesta luopumisen ei katsota heikentävän velallisen oikeusturvaa. Myös ulosoton asianmukaisuuden vaatimuksen voidaan katsoa toteutuvan säännöksen poistamisesta huolimatta.

Lisäksi ulosottokaaren 3 luvun 33 §:n 1 momentin ensimmäisestä virkkeestä ehdotetaan korvattavaksi sana ”viipymättä” sanoilla ”ilman aiheetonta viivytystä”. Muutos mahdollistaisi Ulosottolaitokselta saadun tiedon mukaan sen, että nykyisen viikoittaisen vireilletuloilmoitusten lähettämisen sijasta useiden samaa velallista koskevien vireilletuloilmoitusten lähettäminen voitaisiin tarvittaessa hoitaa yhdellä kirjelähetyksellä, johon kerätään saman velallisen eri ulosottohakemuksia koskevat vireilletuloilmoitukset esimerkiksi kahden viikon ajalta. Muutoksella pyritäisiin osaltaan vastaamaan myös siihen Ulosottolaitoksen lausuntokierroksella esille nostamaan ongelmaan, että ulosotto saa säännöllisesti asiakaspalautetta kielteisestä huomiosta, jota ulosoton kirjelähetykset voivat aiheuttaa. Tällaista kielteistä huomiota saattaa erityisesti aiheutua, mikäli ulosottovelalliselle saapuu useita erillisiä ulosoton kirjelähetyksiä. Koska vireilletuloilmoituksen yhteydessä velalliselle lähetettävän maksukehotuksen, muuttokehotuksen tai muun noudattamiskehotuksen määräaika arvioidaan aina kehotuksen lähetyspäivän mukaan, muutoksen ei arvioida heikentävän ulosottovelallisen asemaa.

Lisäksi oikeusapulakiin ja vaalilakiin tehtäisiin pieniä teknisiä muutoksia, jotka yhdenmukaistaisivat sääntelyä tukipalvelulain ja asiointilain yleissääntelyn kanssa.

Ehdotusten vaikutukset tuomioistuimiin ja oikeushallinnon viranomaisiin

Esityksessä on arvioitu muutosehdotusten vaikutuksia tuomioistuimiin ja oikeushallinnon viranomaisiin. Oikeusministeriön hallinnonalalla hankkeella on arvioitu saavutettavan noin 2–4 miljoonan euron vuotuiset säästöt sitten, kun Suomi.fi-viestien täysimääräinen hyödyntäminen on teknisesti mahdollista. Esityksen on arvioitu tuovan säästöjä tuomioistuinten ja oikeushallinnon viranomaisten postikuluihin ja käräjäoikeuksien osalta myös haastemiesten työmäärään.

Esityksessä on selostettu myös mainittuihin säästöihin liittyviä huomattavia epävarmuuksia. Syntyvien säästöjen määrä on riippuvainen erityisesti Suomi.fi-viestit-tilien määrän kasvusta, sähköisen prosessio-soitteen käytön yleistymisestä tuomioistuimissa sekä yleisten tuomioistuinten asianhallintajärjestelmän (AIPA) teknisestä kehityksestä. Koska yleisissä tuomioistuimissa monet asiakirjat annetaan tiedoksi

todisteellisesti, edellyttäisi sähköisen tiedoksiannon täysimääräinen hyödyntäminen Suomi.fi-viesteissä, että AIPA-tietojärjestelmän ja Suomi.fi-viestien välillä olisi liityntä, jonka kautta asiointilain 18 §:n 4 momentin edellyttämä vahvistus asiakirjan vastaanottamisesta palautuisi Suomi.fi-viesteistä AIPA-tietojärjestelmään ja tulisi siten tuomioistuimen tietoon. Tällaista liityntää ei tällä hetkellä ole, mutta Tuomioistuinvirastosta saadun tiedon mukaan se saataisiin käyttöön vuoden 2026 aikana. Lisäksi tulee huomata, että kärjäoikeuksissa Suomi.fi-viestejä ei voida hyödyntää tiedoksiannossa asiaryhmissä, jotka käsitellään tällä hetkellä AIPA-tietojärjestelmän ulkopuolella. Näihin kuuluvat erityisesti summaariset asiat. Tuomioistuinvirastosta saadun tiedon mukaan näihin asiaryhmiin liittyvä AIPA-tietojärjestelmän jatkokehitys ei kuitenkaan ole lähivuosina näköpiirissä.

Esityksen muutosten takia tehtävät tietojärjestelmämuutokset voivat tuoda myös kustannuksia ja muita vaikutuksia oikeusministeriön hallinnonalalle. Tuomioistuinvirastosta saadun tiedon mukaan tietojärjestelmämuutoksia tarvittaisiin yllä todetusti AIPA-järjestelmään, hallinto- ja erityistuomioistuinten asianhallintajärjestelmään (HAIPA) ja hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalveluun. Lisäksi asiointilain 11 §:n sähköisen asiakirjan saapumista koskevien määräaika säännösten muutokset voivat aiheuttaa kustannuksia tulevaisuudessa erityisesti hallintotuomioistuimille, mikäli esimerkiksi EU-lainsäädännössä asetettaisiin tulevaisuudessa tiukkoja määräaikoja asioiden käsittelylle niiden vireilletulosta laskettuna. Tämä johtuu siitä, että hallintotuomioistuimissa ei ole tällä hetkellä päivystysjärjestelmää asioiden käsittelemiseksi tarvittaessa esimerkiksi viikonloppuisin. Lisäksi muutosten on arvioitu edellyttävän muutoksenhakuohjeiden päivittämistä, millä voi olla maltillisia kustannusvaikutuksia.

Tekniset huomiot

Hallitus on antanut 18. syyskuuta eduskunnalle esityksen pienten riita-asioiden menettelyä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 89/2025 vp). Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi prosessiosoitteesta pienten riita-asioiden menettelyssä samalla tavalla kuin tässä esityksessä ehdotetaan tehtäväksi yleisesti. Kysymys on esitykseen HE 89/2025 vp sisältyvistä ehdotuksista oikeudenkäymiskaaren 6 a luvun 3 §:n 2 momentin 3 kohdaksi ja saman luvun 4 §:n 2 momentin 3 kohdaksi sekä tämän esityksen ehdotuksista oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 ja 10 §:n muuttamiseksi. Esitykseen HE 89/2025 vp sisältyvät ehdotukset erityissäännöksiksi prosessiosoitteesta pienten riita-asioiden menettelyssä jäisivät tarpeettomaksi, jos vastaavansäältäiset yleiset säännökset hyväksyttäisiin tämän esityksen pohjalta. Esitykset on joka tapauksessa tarvittaessa sovitettava eduskunnassa tältä osin yhteen.

Oikeusministeriö tuo vielä esiin, että hallituksen esityksen voimaantulojaksossa on vanhentunutta tietoa (HE s. 145). Arvio suullisen todistelun tallentamista koskevan uudistuksen voimaantulosta (laki 96/2022) on tällä hetkellä toukokuu 2026, kuten tuon lain muutoslain säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan (HE s. 138).